

4. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) : проект Закону від 01.07.2015 року № 2217а // Картка законопроекту [Електронний ресурс] Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.

Кулик Т.О., викладач юридично - психологічного факультету НАВС

Конституційні засади муніципальної реформи в столиці України

Столиця країни як місце перебування центральних органів влади держави, а часто також її економічний та культурний центр потребує особливої уваги з точки зору визначення свого правового статусу, взаємовідносин з центральними та регіональними органами державної влади, самоврядних прав місцевої громади. Місто Київ, відповідно до ст. 133 Конституції України має спеціальний статус, який визначається законами України, крім того здійснення місцевого самоврядування киянами також має свої особливості, про що йдеться у ст. 140 Основного Закону.

Напередодні місцевих виборів 2015 року Київська міська рада сьомого скликання прийняла рішення про утворення районних в місті Києві рад. На перший погляд рішення Київської міської ради від 23.07.2015 року № 787/1651 „Про управління районами міста Києва” [1], яким встановлено, що управління районами в місті Києві здійснюється районними у місті Києві радами є кроком до забезпечення права киян на місцеве самоврядування, але це тільки на перший погляд.

Для того, що з'ясувати правовий статус новостворених районних у місті Києві рад, потрібно зазначити як на сьогоднішній день здійснюється управління районами в столиці.

У м. Києві в 2010 році без з'ясування думки жителів територіальної громади було ліквідовано їх представницькі органи, що діяли в 10 районах міста. Крім того, у рішенні Київської міської ради «Про питання організації управління районами в місті Києві» від 9 вересня 2010 р. № 7/4819 єдиною тезою, яка свідчить про підстави прийняття саме рішення про припинення шляхом ліквідації районних у м. Києві рад та районних у м. Києві державних адміністрацій зазначено «з метою вдосконалення організації управління районами в місті Києві» [2]. А отже, жодного обґрунтування доцільності проведення зазначених реформ чи з'ясування думки територіальної громади при прийнятті зазначеного рішення Київською міською радою здійснено не було. Більше того, ця подія обмежила передбачене ст. 140 Конституції України [3] право територіальної громади - мешканців м. Києва - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Єдиним позитивним моментом в цій події стало те, що в подальшому відбулася певна деконцентрація державної влади шляхом створення в м. Києві районних державних адміністрацій та наділення їх повноваженнями, необхідними для забезпечення життєдіяльності районів міста.

Отже, на наш погляд, в м. Києві відбулася централізація влади, що суперечить принципам місцевого самоврядування, визначеним у Європейській хартії місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року. Зокрема, у ст. 5 зазначеної Хартії встановлено, що зміни територіальних кордонів місцевих властей не можуть здійснюватися без попереднього з'ясування думки відповідних місцевих громад, а стають можливими шляхом проведення референдуму, якщо це дозволяється законом [4].

Створені в 2010 році районні в м. Києві державні адміністрації були наділені повноваженнями відповідно розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 31 січня 2011 р. № 121 [5]. Так, пункт 1 цього розпорядження доручає «районним в місті Києві державним адміністраціям реалізовувати окремі повноваження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), надані виконавчому органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації) згідно з Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р., іншими актами законодавства згідно з додатками 1-11». Отже, районні в м. Києві державні адміністрації наділені Київською міською державною адміністрацією власними повноваженнями у галузі соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку, у галузі бюджету, фінансів і цін, у галузі управління комунальною власністю, у галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку, у галузі будівництва, у галузі освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, сім'ї та молоді, у галузі регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища, у галузі соціального захисту населення, у галузі оборонної роботи, у галузі вирішення питань адміністративно-територіального устрою, у галузі забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян тощо. Це повною мірою відповідає закріпленому в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. переліку повноважень виконавчого органу місцевого самоврядування, якими районні в м. Києві державні адміністрації не є.

Подібний перерозподіл повноважень, не передбачений ні Конституцією, ані законами України, іде врозріз із положеннями чинного законодавства в сфері місцевого самоврядування, і навіть більше - є їх прямим порушенням. Відбулася підміна понять - замість формування в столиці України, з урахуванням вимог Всесвітньої Декларації місцевого самоврядування від 26 вересня 1985 р. [6], Європейської хартії про місцеве самоврядування від 15 жовтня 1985 р. [4] та норм національного законодавства, стрункої системи місцевого самоврядування з наділенням її органів чітко визначених законом власних і делегованих повноважень, в м. Києві підзаконними актами було створено і наділено неприбутковими їм повноваженнями органи, що за всіма ознаками мають приналежність до виконавчої гілки влади, але в українському законодавстві не визначені. Це унікальне явище для України.

В свою чергу, рішення Київської міської ради від 23.07.2015 року № 787/1651 „Про управління районами міста Києва” у преамбулі навіть містить посилання на рішення Київської міської ради від 30.01.2001 року № 162/1139 „Про адміністративно-територіальний устрій м. Києва” [7], яке у 2010 році було проігноровано, але при цьому районні у місті Києві ради створюються з 27.03.2016 року. Дане положення одразу викликає ряд питань перше з яких, навіщо проводити в столиці вибори Київського міського голови та депутатів Київради 25.10.2015 року, а потім через п'ять місяців окремо вибори до районних у місті Києві рад, та чи не скасує дане рішення новобрана Київрада вже восьмого скликання.

Але більш суттєвим є те, що у додатку до даного рішення визначені повноваження районних у місті Києві рад, а насправді лише визначені сфери повноважень, а отже везти мову про забезпечення реалізації киянами місцевого самоврядування поки що зарано.

Тому ми відстоюємо позицію, про необхідність закріплення на рівні Конституції України та Законів України „Про місцеве самоврядування в Україні” та „Про столицю України місто-герой Київ”, в рамках особливого правового статусу столиці України, як правового статусу району в місті Києві - як територіальної одиниці, наділеної місцевим самоврядуванням, так і правового статусу районних у місті Києві рад, їх виконавчих органів та голів. А також позбавити Київську міську раду права створювати та ліквідувати районні в місті Києві ради.

Список використаних джерел

1. Про управління районами міста Києва : рішення Київської міської ради від 23.07.2015 року № 787/1651 // Хрещатик. - Київ, 2015. - № 123.
2. Про питання організації управління районами в місті Києві [Електронний ресурс] : рішення Київської міської ради від 9 верес. 2010 р. № 7/4819 // Хрещатик : газета Київської міської ради. - 2010. - Режим доступу : <http://kreschatic.kiev.ua/doc/1284052871.html> - Дата доступу 24.01.2015.
3. Конституція України : чинне законодавство станом на 3 берез. 2014 р. : (офіц. текст). - К. : ПАЛИВОДА А. В., 2014. - 64 с.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування : підпис. м. Страсбург, 15 жовт. 1985 р. // Офіційний вісник України. - 2013. - № 39. - Ст. 1418.
5. Про реалізацію районними в місті Києві державними адміністраціями окремих повноважень [Електронний ресурс] : розпорядж. виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 31 січ. 2011 р. № 121 // Хрещатик : газета Київської міської ради. - 2011. - Режим доступу : <http://kreschatic.kiev.ua/doc/1298576040.html> - Дата доступу 24.01.2015.
6. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування : прийнята 23-26 верес. 1985 р., м. Ріо-де-Жанейро // Місцеве та регіональне самоврядування в Україні. - К., 1994. - Вип. 1-2 (6-7). - С. 67-84.

7. Про адміністративно-територіальний устрій м. Києва : рішення Київської міської ради від 30.01.2001 року № 162/1139 // Хрещатик. - Київ, 2001. - № 21.